

LEIBER
מרכז ליבר לתערוכות / ליבר
עד עם נשים וימינו ליבר

העמותה לחקר אמנות נשים ומגדר בישראל
Association for Women's Art and Gender Research in Israel
الجمعية للبحث في الفن النسوي والمغدر في إسرائيل
נשים
CAG

המחלקה
לאמנות יהודית
הפקולטה למדעי היהדות
אוניברסיטת בר-אילן

עושות במלאכה: קראפטיביזם קהילתי נשי

אוצרים: אפרת פרידנזון-הריסון וד"ר צבי אורגד

עושות במלאכה: קראפטיביזם קהילתי נשי אוצרים: אפרת פרידנזון-הריסון וד"ר צבי אורגד

תערוכת **עושות במלאכה: קראפטיביזם קהילתי נשי** מציגה עבודות עיצוב ואמנות קהילתיות ושיתופי פעולה אמנותיים בין נשים או שתוכניהם עוסקים בנושאים מגדריים, שנעשו באמצעות טכניקות 'קראפט' של מלאכה ידנית ודיגיטלית. יוזמות של יצירה ומלאכה קהילתית, המאפשרות ביטוי והשפעה שווה לחברות וחברי הקבוצה ומביעות ערכים של מעורבות חברתית, העצמה אישית והזדירות, שיתופיות, צמיחה וטיפוח.

מלאכה הנקשרת מסורתית לייצור חפצים שימושיים התפתחה ונכנסה לעולם האמנות והעיצוב העכשוויים, וביכולתה לעורר שינוי בהיבט החברתי, תרבותי, כלכלי, פוליטי ומגדרי. מלאכות שנחשבו למלאכות נשיות או גבריות אומצו על ידי אמניות כדרכי יצירה להבעה פמיניסטית. שימוש במלאכה כסריגה, רקמה, תפירה, עבודת נייר, ומלאכות עכשוויות כתנועת המייקרים ומלאכות דיגיטליות משמשות ככלי בידי היוצרות והיוצרים להגדרת זהות תרבותית וחברתית, מעוררות מחשבה ומעודדות את הקהל לפעול מול חוסר צדק, אי שוויון ודעות קדומות.

התערוכה מציגה פרויקטים שנעשו על ידי נשים ברובם, ובעבור מטרות חברתיות שונות. יוזמות הפרויקטים והמשתתפות בהן משתייכות למגזרים שונים באוכלוסיה הישראלית. פעמים רבות הפעילויות בפרויקט חוצות את גבולות המגזר ומחברות בין קבוצות, תרבויות ודתות שונות.

בין הפרויקטים המשתתפים בתערוכה נראה מלאכת רקמה משותפת המביעה סולידריות במאבק למען זכויות עגונות ומסורבות גט, ויצירת 'השמלה הגדולה בעולם' המביאה את המאבק למודעות הציבורית. מלאכת הרקמה נראית גם בפרויקט 'סיפורים רקומים' המשותף לאמניות ואמהות לילדים מיוחדים ביצירת שמיכות טלאים רקומות. עבודת היד המשותפת מייצרת מפגש קהילתי מנחם, מעצים ומרפא. פרויקט שיתופי נוסף הפגיש טלאים רקומים מהארץ ומהעולם למטרת הנצחה והבעת אחדות והשתתפות בכאב לזכרה של אורי אנסבכר ז"ל. תחושת תרומה וסולידריות נמצא בפרויקט התמונות לפגים בסריגת תמונות קטנים המסייעים להתפתחותם.

פעולת מלאכה מייצגת תרבות ומסורת, ומאפשרת תחושת מסוגלות ועצמאות כלכלית. דוגמא לכך מוצגת בפרויקט 'לועבה חילוה' כעשייה יצירתית המעניקה תחושת העצמה, הערכה עצמית ומקור הכנסה. גם המיזם הפמיניסטי כלכלי-חברתי חנות 'אחותי סחר הוגן' מרכז בעלות מלאכה מסורתית מהפריפריה, מקדם יזמיות העוסקות במלאכה ומעניק להן תנאי סחר הוגנים.

העצמת נשים נעשתה בפרויקט 'פנים רבות' שביקשה להפגיש נשים באמצעות מלאכה מסורתית משותפת, וכן להגביר מודעות אקולוגית ומחזור. תחושת סיפוק וגאווה, ויצירת שיח נשי נוצרה גם בפרויקט שחזור פסיפס שלאל בחבל אשכול. עבודת הפסיפס ביקשה להחזיר פיסת זיכרון מהעבר, ודרך המלאכה נוצרו שיחות בין האמניות, שיתוף חברתי ואחוה.

שני פרויקטים 'לאהוב את בבושקה' ו'אור בלב' עשו שימוש במלאכת יד למטרות תרומה לקהילה והעלאת המודעות בחברה לעמותה לגיל השלישי ועמותה לפגועי נפש. קבוצת נשים אמניות יצרה כלי חימר מעוטרים ומצוירים למכירה, שהכנסותיה מיועדות לתרומה.

פעולת המלאכה כפעולה תרופית מוצגת בפרויקט 'שליטה במבט שלי' העושה שימוש בקראפט דיגיטלי לעיבוד חוויות קשות של פגיעה מינית. גם מיזם 'קול אישה' עוסק בסיפורים קשים ומשברים, ויוצר דיאלוג בין מספרות לאמניות ובא לביטוי דרך יצירה במלאכה. יצירות האמניות מהוות טיפול ותמיכה ומקום להזדהות, בעוד המספרת מהווה השראה.